

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гургана Маринова Маринова,

определена със заповед № 950/13.12.2022 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателно право“, професионално направление 3.6. Право,

относно дисертационния труд **„Футболното хулиганство – наказателноправни, процесуални и криминологични аспекти“** на **Петер Гелнер** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Правни науки“ на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“

1. Данни за дисертационния труд и автореферата

Представеният за защита дисертационен труд „Футболното хулиганство – наказателноправни, процесуални и криминологични аспекти“ на Петер Гелнер е в обем от 189 страници и се състои от седем части и библиография. Така той се отличава от традиционната структура на дисертационните трудове, но това не се отразява на качеството на съдържанието му. Обикновено дисертациите започват с увод, в който докторатът излага актуалността на темата; целите и задачите, които си поставя; методите на научно изследване, които използва. Разглежданият дисертационен труд не съдържа увод, но тази информация е намерила място в автореферата.

Дисертацията започва с част 1, включваща исторически бележки за проявите на футболно хулиганство, като особено внимание е отделено на процеса „Хейзъл“ от края на 80-те години на 20 век. След това са представени определения за „футболно хулиганство“, „хулигани“ и „ултраси“, както и

класификация на немските футболни фенове, използвана от полицията, според риска за сигурността, която те представляват. Част 2 има ясна криминологическа насоченост и в нея обзорно са представени причините за проявата на агресия по време на спортни мероприятия. В част 3 са разгледани различни състави на престъпления според немския НК, които могат да се осъществят при прояви на футболно хулиганство. Тези престъпления могат да засегнат широк кръг от обществени отношения, но статистически най-многобройни са престъпленията, свързани с причиняване на телесни повреди, унищожаване и повреждане на чужди вещи, нарушаване на обществения ред. Част 4 е посветена на трудовоправните последици от участие в прояви на футболно хулиганство. Дисертантът разсъждава дали и кога това може да е основание за прекратяване на трудовия договор от работодателя, като разграничава хипотезите на трудово правоотношение в частния и в публичния сектор. Част 5 е посветена на ускореното производство по чл. 417 и сл. от НПК на Германия. Разгледани са основните му характеристики и се разсъждава доколко то представлява възможен и адекватен процесуален ред за разглеждане на делата за престъпления, представляващи футболно хулиганство. Част 6 представлява кратък преглед на българското законодателство, уреждащо спортното хулиганство като административно нарушение и като престъпление. Част 7 всъщност служи за заключение, доколкото в нея са обобщени резултатите и изследването и направените изводи.

По всеки от разглежданите въпроси дисертантът добросъвестно е проучил и коректно се позовава както на изразените в теорията становища, така и на съдебната практика, като по дискусийните въпроси изразява и собствената си позиция.

Авторефератът пълно и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

2. Оценка на дисертационния труд и на приносите

Дисертационният труд е посветен на един изключително актуален и разрастващ се проблем каквото е футболното хулиганство. При това той е разгледан комплексно. Изследването на футболното хулиганство започва с причините за съществуването на това явление, след това са анализирани съставите на престъпления, които осъществяват футболните хулигани и възможността да бъдат съдени и наказани не по общия ред, а чрез ускорено (бързо) производство, включително силните и слабите страни на това производство. Дисертантът дори излиза от чисто наказателноправната материя и разглежда футболното хулиганство от съвсем друг аспект, разсъждавайки дали и кога участието в такива прояви се явява основание за прекратяване на трудовия договор според немското право. Това комплексно и систематизирано изследване на футболното хулиганство, реализирано в монографичен обем, има като цяло приносно значение. По-конкретно и без стремеж към изчерпателност приносно значение имат:

- Обзорът на проведените социално-криминологически изследвания за причините на футболното хулиганство и систематизирането на техните резултати. Макар и да става въпрос за проучвания в Германия, струва ми се, че идентифицираните причини нямат толкова национален, колкото глобален (универсален) характер, в този смисъл те не са съществено различни у нас.

- Анализ на различните състави на престъпления, които футболните хулигани могат да осъществят. С особено приносно значение е изясняването на дискуссионните според немската теория и практика въпроси, като: съществуват ли такива общностни отношения между феновете (членове на различни или поне на един и същ фен клуб), от които да произтича правно задължение предотвратяване на опасните последици от извършено деяние – въпрос, на който

дисертантът отговаря отрицателно; може ли да се изключи съставомерността на телесната повреда, причинена при прояви на футболно хулиганство, като се приеме, че феновете с присъствието си на стадиона са дали съгласие за нейното причиняване – и тук отговорът на дисертанта е отрицателен и е подкрепен с практика на Федералния върховен съд на Германия.

- С приносно значение е анализът на влиянието на групата (груповата динамика) върху извършването на престъпления, прояви на футболно хулиганство, и нейното наказателно-правно значение.

- Заслужава да се отбележи и изложението за колективната обида.

- Приносен характер има изясняването на основните характеристики на ускореното производство по чл. 417 и сл. НПК на Германия, съпоставката му със сходни институти и извода, че то не във всички случаи е подходящият процесуален ред за разглеждане на престъпленията на футболните хулигани, защото е предназначено за „схематични отсъждания при маловажните случаи на престъпления в областта на масовата престъпност“, а престъпленията на футболните хулигани често не са такива, вкл. и поради влиянието на груповата динамика.

3. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, които да повлияват оценката ми за дисертационния труд.

4. Заключение

Дисертационният труд „Футболното хулиганство – наказателноправни, процесуални и криминологични аспекти“ на Петер Гелнер отговаря на изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на ВСУ. Давам му положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Петер Гелнер образователната и научна степен „доктор“.

Януари 2023 г.

Проф. д-р Г. Маринова